

Φωτό: Ανδρέας Χριστοφόρου

Πανίκος και Έλλη Παιονίδου

Πρόσφεραν τον πλούτο τους στον κόσμο της Κύπρου

Δώρισαν στον Δήμο Λεμεσού το πολύτιμο αρχείο τους

«Τα μεγάλα αποθέματα της προσφοράς που διαθέτουν τους καθιστούν ζάμπλουτους». Με αυτή την εύστοχη φράση έδωσε το στίγμα του χαρακτήρα του Πανίκου και της Έλλης Παιονίδου ο μελετητής, συγγραφέας και αρχιτέκτονας Τάσος Ανδρέου, μιλώντας στη διάρκεια εκδήλωσης που έγινε προς τιμήν των δύο διακεκριμένων πνευματικών ανθρώπων της Κύπρου, με αφορμή τη δωρεά του πολύτιμου αρχείου τους στον Δήμο Λεμεσού. Στην ομιλία του ο Τάσος Ανδρέου έκανε μια εκτενή αναφορά στη δύσκολη, αλλά γεμάτη εμπειρίες από κοινωνικές και ιστορικές στιγμές του κόσμου αλλά και γνωριμίες με διεθνείς προσωπικότητες των Γραμμάτων και γενικότερα του Πολιτισμού, πορεία του ζεύγους Παιονίδου, μέσα από την οποία προέκυψε και το πλούσιο σε βιβλία, φωτογραφίες και άλλα ιστορικά ντοκουμέντα αρχείο τους. Και όλοι οι παρευρισκόμενοι στην εκδήλωση άκουγαν με συγκίνηση και θαυμασμό για κάποιες άγνωστες, στο πολύ κοινό, πτυχές της πολυκύμαντης αλλά δημιουργικής ζωής των τιμώντων.

Την ίδια ή και περισσότερη συγκίνηση προκάλεσε η Έλλη Παιονίδου, η οποία ξετυλίγοντας το κουβάρι των αναμνήσεων από την κοινή πολιτική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή και δράση με τον Πανίκο, αναφέρθηκε στον πλούτο που συσώρευσαν στη διάρκεια αυτής της πολύχρονης πορείας τους, ο οποίος όπως χαρακτηριστικά ανέφερε «άντεξε 9 μετακομίσεις εντός και εκτός Κύπρου». Τα κιβώτια του αρχείου ανοίχθηκαν πριν από 5 χρόνια όταν αποφάσισαν ότι ήταν πλέον καιρός να το βάλουν σε μια τάξη.

«Ο Πανίκος είχε ήδη αρχίσει να έχει προβλήματα όρασης και με τη μεθοδικότητα που τον χαρακτηρίζει είχε φροντίσει να κρατήσει σημειώσεις και να σηματοδοτήσει φωτογραφίες και επιστολές. Πολύτιμη συμβολή. Έτσι όταν ανέλαβα εγώ το πρώτο στάδιο της τακτοποίησης κατά χώρα και μετά κατά άτομο ήταν πιο εύκολη η δουλειά μου...» ανέφερε η Έλλη Παιονίδου, επισημαίνοντας ότι μετά την τακτοποίηση πρόβαλε ο προβληματισμός «τι να το κάνουμε όλο αυτό το υλικό;»

Για να ελαφρύνει τις βιβλιοθήκες του, το ζεύγος έκανε την πρώτη κίνηση, δωρίζοντας

ένα μέρος των βιβλίων στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και κάπου 300 θεατρικά έργα στο Θεατρικό Μουσείο Λεμεσού. «Η μορφή όμως που έχει το αρχείο και η βιβλιοθήκη μας είναι τέτοια που δεν επιδέχεται άλλον τεμαχισμό... Οι φίλοι μας συγγραφείς που μας χάρισαν τα βιβλία τους με αφιερώσεις, ποζάρουν και στις φωτογραφίες μας και είναι αποστολές των επιστολών... Το αρχείο πρέπει να διαφυλαχτεί ενιαίο...»

Πριν από δύο περίπου χρόνια κουβεντιάζοντας με τον τέως δήμαρχο Ανδρέα Χρίστου, του πρότειναν να δωρίσουν το αρχείο τους στον Δήμο Λεμεσού με την προϋπόθεση να διατηρηθεί ατόφιο και να τοποθετηθεί σε χώρο που θα είναι προσετό στο κοινό και στους ερευνητές. Ο Ανδρέας Χρίστου με ευχαρίστηση αποδέχτηκε την ιδέα αυτής της προσφοράς και μάλιστα κανόνισε συνάντηση με τον διευθυντή της Βιβλιοθήκης του ΤΕΠΑΚ, Μάριο Ζέρβα και με μια μικρή ομάδα αρχειοθετών και βιβλιοθηκονόμων. Εκεί αποφασίστηκε να αρχίσει η καταγραφή του αρχείου. Ο Δήμος Λεμεσού ανέλαβε την εκμίσθωση της αρχειοθήκης Βικτώριας Κυριάκου και το ΤΕΠΑΚ ανέλαβε τον εφοδιασμό με το κατάλληλο υλικό για προστασία και ταξινόμηση, αλλά και ψηφιοποίηση του τεράστιου σε όγκο, ιστορική και πολιτιστική αξία, αρχείου του

Πανίκου και της Έλλης Παιονίδου.

Με τη συμπαράσταση και τη βοήθεια των δωρητών και τη μεθοδική και επιστημονική δουλειά των ειδικών του ΤΕΠΑΚ, καταγράφηκε σχεδόν ολόκληρο το αρχείο που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων:

- Το προσωπικό συγγραφικό αρχείο του Πανίκου και της Έλλης Παιονίδου, δημοσιεύσεις, αποκόμματα εφημερίδων, κριτικές, συνεντεύξεις, κείμενα, βιβλία, φωτογραφίες, καθώς και οπτικοακουστικό υλικό που αποτελείται από δεκάδες φακέλους.
- 2.000 περίπου επιστολές από προσωπικότητες της Κύπρου, της Ελλάδας και του εξωτερικού, ανάμεσά τους δύο κάτοχοι του βραβείου Νόμπελ Λογοτεχνίας, η Ντόρις Λέσσιγκ και ο Τζον Κούτσι.
- 22 λευκώματα με εκατοντάδες αυτόγραφα ανθρώπων των Γραμμάτων και των Τεχνών, Κυπρίων και ξένων, που πέρασαν από τη ζωή του ζεύγους Παιονίδου.
- 22 φωτογραφικά άλμπουμ με επιλογή από 1.300 περίπου φωτογραφίες.
- 4.000 περίπου βιβλία, τα περισσότερα από τα οποία με ιδιόχειρη αφιέρωση των συγγραφέων τους.
- Εκατοντάδες διάφορα εφημέρια, περιοδικά, καρτ ποστάλ, προσκλήσεις, κατάλογοι εκθέσεων, προγράμματα θεάτρου κ.λπ.

Του
Χρήστου Χαράλαμπος

Η Λεμεσός οφείλει τιμές σε κάποιους ανθρώπους

Το γεγονός ότι ο Δήμος Λεμεσού τίμησε το ζεύγος Πανίκου και Έλλης Παιονίδου είναι το ελάχιστο που θα μπορούσε να κάνει για δύο πνευματικούς ανθρώπους που με τη δράση και την προσφορά τους στα Γράμματα και γενικότερα τον Πολιτισμό, πρώτοι τίμησαν τόσο την πόλη τους όσο και την Κύπρο γενικότερα. Το γεγονός ότι πρόκειται πλέον και για σημαντικούς δωρητές (πλούσιο και πολύτιμο από κάθε άποψη είναι το αρχείο και η βιβλιοθήκη που δώρισαν στο δήμο), ήταν ένας επιπρόσθετος λόγος για την εκδήλωση που διοργανώθηκε προς τιμήν τους κατά την οποία τους απονεμήθηκε το αργυρό έμβλημα του Δήμου Λεμεσού με το λέοντα της Αμαθούνας.

Παίρνοντας αφορμή από αυτή την ελάχιστη τιμή που έγινε στον Πανίκο και την Έλλη Παιονίδου για να θέσω, έστω προς προβληματισμό, κάποια ζητήματα στο δήμο της πόλης αλλά και γενικότερα στις Τοπικές Αρχές της μεζιζονος Λεμεσού, που έχουν να κάνουν με την αντιμετώπιση κάποιων ανθρώπων που αποδεδειγμένα έχουν ξεχωρίσει με τη ζωή, την κοινωνική ή πολιτιστική δράση και προσφορά τους, τιμώντας τη γενέτειρα πόλη τους αλλά και τον τόπο μας γενικότερα.

Αναφέρομαι σε κάποιους λογοτέχνες, καλλιτέχνες αλλά και ανθρώπους που δραστηριοποιήθηκαν στην πολιτική και ειδικότερα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση που, μπορεί να μην ευεργέτησαν τη Λεμεσό με χρηματικές δωρεές ή προσφορά ακινήτων, μπορεί να μη δώρισαν βιβλία ή άλλα προσωπικά τους αντικείμενα, αλλά υπηρέτησαν με ανιδιοτέλεια σε διάφορα πόστα και άφησαν με το έργο και τη δράση τους δυνατό το στίγμα της προσφοράς τους στην πρόοδο του τόπου.

Ο απλός κόσμος έχει αναγνωρίσει την προσφορά αυτών των ανθρώπων και συχνά, με διάφορες αφορμές και ευκαιρίες, επικαλείται το έργο που άφησαν πίσω τους και το οποίο, αν και πέρασαν πολλά χρόνια, συνεχίζει να λειτουργεί ευεργετικά για την πόλη και τους ανθρώπους που την κατοικούν.

Δεν χρειάζεται, νομίζω, να γίνει αναφορά σε συγκεκριμένα ονόματα. Ιδιαίτερα εκεί στον Δήμο Λεμεσού, γνωρίζουν... Μένει μόνο να πάρουν οι σύγχρονοι τοπικοί άρχοντες την απόφαση να τιμήσουν αυτούς τους ανθρώπους, κάποιιοι από τους οποίους δεν βρίσκονται σήμερα στη ζωή.

Η ελάχιστη τιμή που θα μπορούσε να γίνει, τουλάχιστον για εκείνους που έφυγαν, είναι να δοθεί το όνομά τους σε κάποια οδό ή κάποια μικρή πλατεία από τις τόσες που έχουν δημιουργηθεί σε διάφορα σημεία της πόλης. Για κάποιους άλλους, οι Τοπικές Αρχές μπορούν να αναζητήσουν και να βρουν τρόπους να τους τιμήσουν ενόσω ακόμα βρίσκονται εν ζωή.